

การพัฒนาแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ และการรับรู้ทัศนคติของนักศึกษาพยาบาล

สุระพรรณ พนมฤทธิ์, คม.* และคณะ**

บทคัดย่อ

ปัญหาสุขภาพในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น พยาบาลจำเป็นต้องมีสมรรถนะสูงในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจในการจัดการศึกษาพยาบาลจึงต้องใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะดังกล่าวได้ การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการกำกับตนเอง และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจากคะแนนการคิดวิจารณ์ การรับรู้ทัศนคติ และการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระบวนการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน และระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 คือผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนและการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2 คือนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา จำนวน 157 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจำนวน 37 คน จากกลุ่มควบคุม ประเมินแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่นักศึกษาที่เหลือ 120 คน จากนั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และต่ำกลุ่มละ 60 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และต่ำเข้ากลุ่มที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการกำกับตนเองกลุ่มละ 30 คน กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับการประเมินการรับรู้ทัศนคติ และการคิดวิจารณ์ก่อนและหลังการทดลอง และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและประเมินผลผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และหาความเชื่อมั่นโดยสถิติ

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 ได้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และโดยการกำกับตนเองซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบและขั้นตอนที่นำไปใช้กับรายวิชาทางการพยาบาลได้ และในระยะที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน 2 รูปแบบพบว่า 1) ไม่มีกิริยาร่วมระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และวิธีสอน 2) นักศึกษากลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักศึกษากลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่เรียน โดยใช้การกำกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 4) นักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก และกลุ่มที่เรียนโดยใช้การกำกับตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 5) นักศึกษากลุ่มทดลองทั้ง 4 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ทัศนคติ และการคิดวิจารณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากผลการศึกษา¹ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
ทุกแห่ง นำรูปแบบการเรียนการสอนทั้ง 2 รูปแบบไปใช้กับรายวิชาทางการพยาบาลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
ของบัณฑิตพยาบาลด้านการคิดวิจารณ์ การรับรู้ัดสมรรถนะต่อไป

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนการสอน
โดยการกำกับตนเอง การคิดวิจารณ์ การรับรู้ัดสมรรถนะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

* ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะยา

** กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ ปร.ด; สุกรใจ เจริญสุข ปร.ด; พนารัตน์ วิสวเทพนิมิตร ปร.ด; จรรยา แก้วใจบุญ พยม;
นันทิกา อนันต์ชัยพัทนา พยม อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

Development of Teaching-Learning Models based on Problem-Based Learning and Self-Regulation Approaches to Foster Critical Thinking and Self Efficacy Competencies of Nursing Students

Surapan Panomrit MS.* et.al.**

ABSTRACT

Nurses are demanded to have high competencies in analytical thinking and decision making as health problems are more complicated. Nursing education, thus need to be organized in a way to enhance these competencies. This research and development study was conducted to develop 2 teaching learning models using Problem-Based Learning (PBL) and Self regulation. Effectiveness of the models was examined by evaluating the students' critical thinking, self efficacy, and learning achievement. The study was divided into 2 phases, Phase 1: Model development and Phase 2: Evaluation of the model effectiveness.

The sample for the first phase were experts and nursing instructors experienced in nursing and education while the second phase included 157 Year 2 nursing students in Semester 2 Academic Year 2 of bachelor degree program of Boromarajonani College of Nursing Payoa. A random sampling technique was used to split 37 students into a control group. The rest of 120 students were then divided into 2 groups of high and low achieved motivation by a questionnaire. The students from each group were randomized into the groups of PBL and self regulation. All students were assessed by self efficacy and critical thinking questionnaires before and after experiment whilst their learning achievement was examined after the experiment. All questionnaires were approved by experts and statistically tested for reliability.

The results from Phase 1 yielded the model of teaching-learning based on PBL and the model of teaching-learning based on self regulation composed of components and processes which can be applied for nursing courses. The results from Phase 2 revealed that 1) there was no interaction between the achieved motivation and the teaching methods; 2) learning achievement of the students with high achieved motivation were statically significant higher than that of the low achieved motivation group ($p < .01$); 3) learning achievement of the students who were taught by PBL model were statistically significant higher than that of those taught by self regulation model ($p < .05$); learning achievement of all experimental groups were statistically significant higher than that of the control group ($p < .01$); self efficacy and critical thinking scores of all experimental groups were statistically significant higher than that of the control group ($p < .05$). The findings of this study suggest that the two models of PBL and self regulation should be used with nursing courses in the nursing colleges of Praboromarajchanok Institute to promote competencies of critical thinking and self efficacy.

Key Words : Teaching-Learning model, problem-based learning, self regulation, critical thinking skill, self efficacy, learning achievement

* Director of Boromarajonani College of Nursing Payoa

** Kamolrat Turner Ph.D; Sukjai Chareonsuk Ph.D; Panarut Wisawatapnimit Ph.D;
Junya Kaewjiboon MSN, Nantika Ananchaipatana MSN, Nursing Instructors of Nursing
Colleges within Praboromarajchanok Institute

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคน และปัญหาสุขภาพของประชาชน ทำให้ความต้องการด้าน สาธารณสุขและการพยาบาลเปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาพยาบาลจึงได้มีการพัฒนาและปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตามที่กำหนดในหมวด 4 มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ”¹ ดังนั้น สถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งมีวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดจำนวน 29 แห่ง และเป็นสถาบันที่ผลิตกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ในอัตราการผลิตที่สูงมากของประเทศ² จึงได้ดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณในการตัดสินใจ สามารถบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ตลอดจนสามารถนำความรู้มาใช้ในการให้บริการ สุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพของผู้ใช้บริการ โดยได้เริ่มนำการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยหลายแห่ง และมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning) มากขึ้น³

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยต่างๆ ในสังกัด ยังมีข้อจำกัดหรือ

ปัญหาในหลายด้าน อาทิเช่น คือความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาสัดส่วนระหว่างเนื้อหาวิชาและเวลาในการสอนไม่เหมาะสม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนแบบ ใช้ปัญหาเป็นหลักหรือเชิงรุก จึงมีข้อจำกัด ทำให้ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก ซึ่งเป็นการยากที่ผู้สอนจะสอน ให้ผู้เรียนได้ฝึกสมรรถภาพในการคิด ถึงแม้ว่าผู้สอนจะใช้คำถามกระตุ้นความคิดของผู้เรียน แต่คำถามที่ผู้สอนใช้ส่วนมากจะเน้นคำตอบที่สะท้อนระดับความรู้ความจำมากกว่าระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า⁴ ผลของการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากผลการสอบของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่เข้าสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียนใบประกอบวิชาชีพ ชั้น 1 จากสภาการพยาบาล สอบผ่านเฉลี่ยในการศึกษา 2549 2550 และ 2551 คิดเป็นร้อยละ 47.96⁵ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ของสภาการพยาบาลที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ทั้งนี้ลักษณะข้อสอบส่วนใหญ่ของการสภาการพยาบาลจะเน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งนักศึกษาจะต้องมีการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ จึงจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ยังส่งผลต่อคุณภาพการบริการพยาบาล และความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษา⁶ ดังนั้น สถาบันพระบรมราชชนกและผู้วิจัย จึงเห็นความจำเป็นของการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน 2 วิธี ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ด้วยการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก และการสอนโดยใช้การกำกับตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่มีผลการวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า สามารถส่งเสริมการคิดวิจารณ์⁷

การใฝ่รู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการกำกับตนเองของผู้เรียน⁸ และทำการทดสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น รวมทั้งศึกษาปฏิสัมพันธ์ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน⁹ แต่ยังมีการศึกษาค่อนข้างน้อย ในนักศึกษาพยาบาล โดยทำการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ที่ศึกษาวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักและ การกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณ และการรับรู้ทัศนคติของนักศึกษาพยาบาล

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และรูปแบบการเรียนการสอนโดยการกำกับตนเอง

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และรูปแบบการเรียนการสอนโดยการกำกับตนเอง โดยศึกษา

2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นักศึกษากับรูปแบบการเรียนการสอน

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรับรู้ทัศนคติ และการคิดวิจารณ์

ญาณของนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนโดยรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก และรูปแบบการเรียนการสอนโดยการกำกับตนเอง และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรับรู้ทัศนคติและการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษาในกลุ่มที่เรียน โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก และนักศึกษาในกลุ่มที่เรียน โดยรูปแบบการเรียนการสอนโดยการกำกับตนเองกับนักศึกษาในกลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

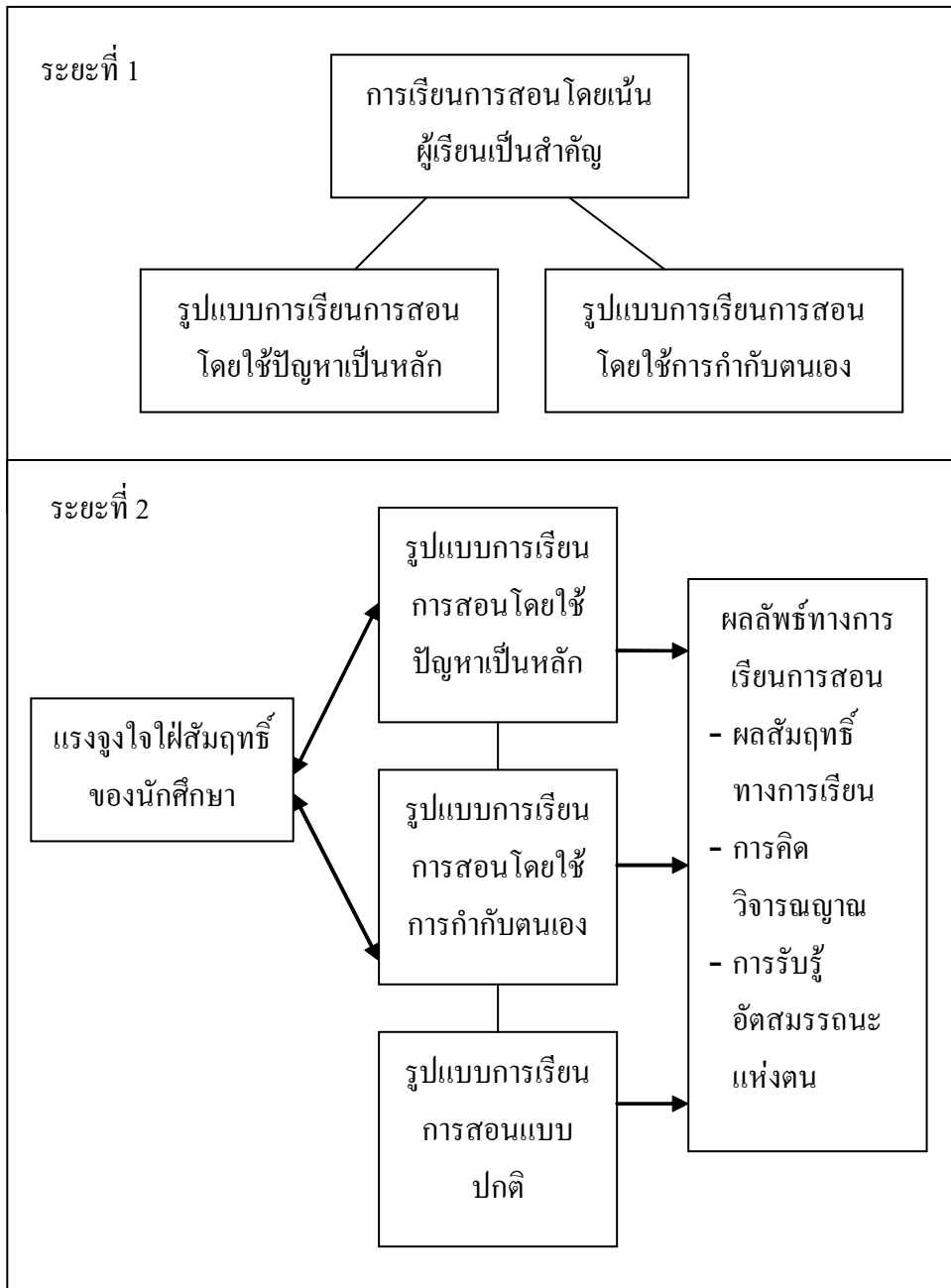
1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

2. คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรับรู้ทัศนคติ และการคิดวิจารณ์ญาณของ นักศึกษาในกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงแตกต่าง จากนักศึกษาในกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

3. คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรับรู้ทัศนคติ และการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนโดยรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก แตกต่างจากนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนโดยรูปแบบการเรียนการสอนแบบการกำกับตนเอง และคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ทัศนคติและการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนโดยรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก และนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนโดยรูปแบบการเรียนการสอนโดยการกำกับตนเองแตกต่างจากนักศึกษาในกลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ชีดแนวคิดการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ การรับรู้ทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการกำกับตนเอง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จัดประชุมระดมสมอง คณะกรรมการ เพื่อสังเคราะห์รูปแบบสร้างรูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาทางการพยาบาล ตรวจสอบ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยกำหนดให้วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา เป็นสถานที่ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ได้มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้อาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา ทราบที่ประชุมได้คัดเลือกรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 จัดทำร่างคู่มือการเรียนการสอนในรายวิชาที่เลือกสรรตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และรูปแบบการเรียนการสอนโดยการกำกับตนเอง ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลรายวิชาการออกแบบการเรียนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และการประเมินผล และในขั้นทดลองดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แล้วสุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนั้นอาจารย์ผู้สอนดำเนินการสอนตามคู่มือและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย ที่ปรึกษา 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันพระบรมราชชนก ที่ดูแลด้านการจัดการศึกษาพยาบาล และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพยาบาลจากหน่วยงานภายนอก คณะกรรมการ 5 คน ได้แก่ ผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล พะเยา และอาจารย์พยาบาล ที่เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ เป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา ปีการศึกษา 2552 จำนวน 494 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 2 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา ปีการศึกษา 2552 จำนวน 157 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อเข้ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังนี้

1. สุ่มนักศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 157 คน เข้ากลุ่มควบคุมจำนวน 37 คน โดยไม่กำหนดระดับแรงงูใจไฟ้สัมฤทธิ์ (ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นกลุ่มควบคุมที่แท้จริง) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. ให้นักศึกษาพยาบาลที่เหลือจากการสุ่มทั้ง 120 คนทำแบบวัดแรงงูใจไฟ้สัมฤทธิ์ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อจัดเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 4 กลุ่ม ตามลักษณะรูปแบบการเรียนการสอน และระดับแรงงูใจไฟ้สัมฤทธิ์ แบ่งนักศึกษากลุ่มที่มีระดับแรงงูใจไฟ้สัมฤทธิ์สูง ออกเป็น 2 กลุ่ม ละ 30 คน และแบ่งนักศึกษากลุ่มที่มีระดับแรงงูใจไฟ้สัมฤทธิ์ต่ำ ออกเป็น 2 กลุ่ม ละ 30 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากหมายเลขที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่เครื่องมือ

การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก วิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ที่พัฒนาขึ้น และสร้างโจทย์การเรียนรู้จากกรณีตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์ในสถานการณ์จริง และคู่มือการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยการกำกับตนเอง คู่มือทั้ง 2 ฉบับได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย แบบประเมินแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของประสาท ปันทวัฏฐกร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบวัดการคิดวิจารณ์ตาม คณะผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของสถาบันพระบรมราชชนก¹⁰ แบบทดสอบการรับรู้ทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เครื่องมือทุกฉบับผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน และหาค่าความเชื่อมั่นโดยคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาคซ์ ทุกฉบับมีค่ามากกว่า .90

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและผู้ร่วมวิจัย

ผู้วิจัยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ของสถาบันพระบรมราชชนกและคณะกรรมการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยและผู้ช่วยคณะผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยใช้วิธีสอนตามที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ก่อนการทดลองผู้วิจัยประเมินแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลอง ประเมินการรับรู้ทัศนคติ และความสามารถในการคิดวิจารณ์ของกลุ่มตัวอย่างทุกคน

2. ระยะทดลองดำเนินการเรียนการสอนดังนี้

2.1 กลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ซึ่งมีนักศึกษาทั้งหมด 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำ กลุ่มละ 30 คน รวมเป็นจำนวน 60 คน ดำเนินการเรียนเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 6 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน

2.2 กลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การกำกับตนเอง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำ กลุ่มละ 30 คน รวมเป็น จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 60 คน เรียนในห้องเรียนเดียวกัน

2.3 กลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งมีนักศึกษาทั้งหมด 37 คน เรียนในห้องเรียนเดียวกัน

3. ภายหลังจากทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบกับนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นอีก 1 สัปดาห์ คณะผู้วิจัยทำการประเมินการรับรู้ทัศนคติ และความสามารถในการคิดวิจารณ์ โดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแต่ละกลุ่มโดยใช้การหาค่ามัธยฐาน ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบความเป็น

เอกพันธ์ ของความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวน ตามวิธีของ สาร์ทเลย์ วิเคราะห์ความแปรปรวน แบบแฟค ทอเรียลสมมาตรโมเดลกำหนด 2×2 ทำการ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองแต่ละกลุ่ม กับกลุ่มควบคุมโดยใช้การทดสอบ ค่าที (t - test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 ได้รูปแบบ การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และโดย การกำกับตนเองซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ และขั้นตอน ที่นำไปใช้กับรายวิชาทางการ พยาบาลได้ ซึ่งในบทความนี้จะกล่าวรายละเอียด เฉพาะผลการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้สนใจสามารถ ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจาก รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้ปัญหา เป็นหลักและการกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการคิด วิจัยรณญาณ และการรับรู้ทัศนสมรรถนะของ

นักศึกษาพยาบาลของ สุระพรรณ พนมฤทธิ์ และคณะ¹¹

ผลการวิจัยระยะที่ 2 เป็นผลการประเมิน ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดย การศึกษาผลของตัวแปรอิสระพร้อมกัน 2 ตัว คือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (A) และวิธีสอน (B) ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

1. การทดสอบปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา กับรูปแบบ การเรียนการสอน พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับวิธีการสอน ($F = .44; p > .05$)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับ นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ พบว่านักศึกษา กลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนแตกต่างจากนักศึกษากลุ่มที่มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน (A)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (A)	$\bar{X}$	S.D.	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (a_1)	20.77	2.66	F = 9.53**
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ (a_2)	19.37	2.36	

** $p < .01$

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ทัศนสมรรถนะ และการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยรูปแบบการเรียน การสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก และรูปแบบ การเรียนการสอนโดยการกำกับตนเอง พบว่า

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษากลุ่มที่เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบใช้ปัญหา เป็นหลักแตกต่างจากนักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยใช้ การกำกับตนเอง (ตารางที่ 2) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักและแบบใช้การกำกับตนเอง (B)

วิธีสอน (B)	$\bar{X}$	S.D.
แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (b_1)	20.55	2.84 *F = 4.54
แบบใช้การกำกับตนเอง (b_2)	19.58	2.26

$p < .05$

3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองกับนักศึกษากลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ทดลอง (a_1b_1)	30	21.40	2.77	5.20**
ควบคุม (C_{-ab})	37	17.73	2.69	
ทดลอง (a_1b_2)	30	20.13	2.43	3.64**
ควบคุม (C_{-ab})	37	17.73	2.69	
ทดลอง (a_2b_1)	30	19.70	2.68	2.84*
ควบคุม (C_{-ab})	37	17.73	2.69	
ทดลอง (a_2b_2)	30	19.03	1.97	2.13*
ควบคุม (C_{-ab})	37	17.73	2.69	
กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ทดลอง (Ba_1)	60	20.77	2.66	5.05**
ควบคุม (C_{-ab})	37	17.73	2.69	
ทดลอง (Ba_2)	60	19.37	2.36	2.96*
ควบคุม (C_{-ab})	37	17.73	2.69	
ทดลอง (Ab_1)	60	20.55	2.84	4.55**
ควบคุม (C_{-ab})	37	17.73	2.69	
ทดลอง (Ab_2)	60	19.58	2.26	3.43**
ควบคุม (C_{-ab})	30	17.73	2.69	

กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ควบคุม (C-ab)	37	17.73	2.69	
ทดลอง (Ab ₂)	60	19.58	2.26	3.43**
ควบคุม (C-ab)	30	17.73	2.69	
ทดลอง (AB)	120	20.07	2.60	4.40**
ควบคุม (C-ab)	37	17.73	2.69	

* $p < .05$ ** $p < .01$

หมายเหตุ ความหมายของตัวย่อที่ใช้ในการเรียกกลุ่มต่างๆมีดังนี้

B คือ วิธีสอน มี b1 นักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก และ b2 นักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบการกำกับตนเอง

A แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มี a1 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และ a2 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

AB ปฏิกริยาร่วมระหว่างระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นักศึกษากับวิธีสอน

3.3 เปรียบเทียบการรับรู้ทัศนคติของนักศึกษากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกัน พบว่าการรับรู้ทัศนคติของกลุ่มที่เรียน โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและโดยการกำกับตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยการกำกับตนเองกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทัศนคติของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value
กลุ่มทดลอง (b1)	60	267.17	21.07	5.20**
กลุ่มควบคุม	37	241.07	26.58	
กลุ่มทดลอง (b2)	60	251.17	21.07	3.66**
กลุ่มควบคุม	37	241.07	26.58	
กลุ่มทดลอง (b1)	60	267.17	21.07	4.40**
กลุ่มทดลอง (b2)	60	251.17	21.07	

** $p < .01$

3.4 เปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนที่ต่างกัน พบว่าการคิดวิจารณ์ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักและโดยการกำกับตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มที่เรียน โดยใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยการกำกับตนเองกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทัศนคติของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value
กลุ่มทดลอง (b1)	60	29.17	3.07	2.97*
กลุ่มควบคุม	37	23.74	4.58	
กลุ่มทดลอง (b2)	60	26.26	4.07	2.03*
กลุ่มควบคุม	37	24.07	26.58	
กลุ่มทดลอง (b1)	60	29.17	3.07	2.20*
กลุ่มทดลอง (b2)	60	26.26	4.07	

* $p < .05$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. จากการที่พบว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำเรียนโดยวิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักและวิธีสอนแบบใช้การกำกับตนเองส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน นั่นคือไม่มีปฏิกริยาร่วมระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และวิธีสอน แสดงว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาขึ้นอยู่กับวิธีสอน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สูงหรือต่ำ ซึ่งในการเรียนโดยใช้วิธีสอนทั้ง 2 แบบนั้น นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ดีทั้ง 2 แบบ ส่วนนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญศรี แกล้วทนง⁹ ที่พบว่า นักศึกษากลุ่ม

ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีความเข้าใจ ในการอ่านสูงกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำและไม่มีปฏิกริยาร่วมระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และแบบฝึกอ่านภาษาอังกฤษ นั่นคือคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำไม่ได้มีผลร่วมกันกับวิธีสอน

2. จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง สูงกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำนั้น เป็นการค้นพบที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี แกล้วทนง⁹ ที่พบว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วูลฟอล์ก¹² ที่กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรง

ผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกว่าการกระทำของตนจะต้องได้รับการประเมินจากตัวเองหรือบุคคลอื่น แข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยมหรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว สรุปได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่สำคัญยิ่งในการกระตุ้นให้บุคคลทำงาน อย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างดีที่สุด

3. จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ ใช้ปัญหาเป็นหลักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ทัศนคติและการคิดวิจารณ์สูงกว่านักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบใช้การกำกับตนเอง และกลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติ และนักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบใช้การกำกับตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักนั้น เป็นวิธีที่ผสมผสานทั้งหลักการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนจากประสบการณ์และเรียนรู้แบบอรรถาธิบายโดยผู้เรียนได้สัมผัสกับปัญหาซึ่งเป็นปัญหาที่พบได้ในสถานการณ์จริงเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ดังรายงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันผลดีของการจัดการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง¹³ การใฝ่รู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและกระบวนการแก้ปัญหาของนักศึกษาพยาบาล⁴ ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณยังส่งผลดีด้านอื่น ๆ ต่อนักศึกษาพยาบาลอีกด้วย เช่น ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาล¹⁴ การตัดสินใจทางคลินิก¹⁵ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สำคัญของพยาบาล นอกจากนั้นผู้เรียนยังสามารถควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการกำหนดเนื้อหาวิชาที่จะเรียน เฉพาะที่เหมาะสมจะนำไป

แก้ปัญหาที่ตั้งไว้ และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ด้วยตนเอง จากการที่ตนสามารถตอบคำถามหรือแก้ปัญหาได้หรือไม่ โดยกระบวนการที่เกิดขึ้นผู้เรียน จึงเป็นผู้รู้ดีว่าตนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของแบร์โรว์ และแทมบลินซึ่งอ้างในงานวิจัยของศุภรัตน์ แจ่มแจ้งและคณะ¹³ ที่พบว่าวิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นเทคนิควิธีสอนใหม่ที่ใช้ปัญหาผู้ป่วนมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้และเรียนในเนื้อหาวิชา ที่เหมาะสม กับปัญหาที่กำลังประสบอยู่ ส่วนวิธีสอนแบบใช้ การกำกับตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญการกำกับตนเองในด้านความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และประสบความสำเร็จทางการเรียน⁸ สอดคล้องกับการศึกษาของซิมเมอร์แมน และคิทแซนตัส¹⁶ ที่พบว่า การกำกับตนเองซึ่งประกอบด้วย วิธีการตั้งเป้าหมายและการบันทึกความสำเร็จในระหว่างฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งผลกระทบต่อทักษะ และกระบวนการกำกับตนเองที่จะเกิดตามมา ได้แก่ ความสนใจ การรับรู้ความสามารถของตนเองและความเชื่อเกี่ยวกับการมีปฏิริยาของตนเอง และผลจากการที่นักศึกษาสามารถทำทดสอบได้ถูกต้องมากขึ้น หลังจากทีนักศึกษาใช้วิธีการ กำกับตนเองในการเรียนและการที่นักศึกษาสามารถทำแบบทดสอบ ได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้นทำให้นักศึกษามีแนวโน้มที่จะทำคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น การเรียนรู้ในลักษณะของการแผ่ขยาย ข้ามสิ่งเรานั้นคือ สภาพการณ์การทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์กับสภาพการณ์ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงทำให้เกิดการแผ่ขยายข้ามสิ่งเร้าได้ง่าย ซึ่งส่งผลให้นักศึกษามีแนวโน้มที่จะทำคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลควรมีนโยบายผลักดันให้มีการนำรูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ในการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะที่จำเป็นของวิชาชีพเช่นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา

1.2 ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลควรให้การสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ในการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะที่จำเป็นของวิชาชีพเช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาศักยภาพอาจารย์การกำกับติดตาม และให้การช่วยเหลือรวมทั้งประเมินผลอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการสอน

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ไม่มีปฏิกิริยา ร่วมระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับวิธีสอนนั้น ทำให้ทราบว่าในการจัดการเรียนการสอนวิชาการ พยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์นั้น ผู้สอนสามารถใช้วิธีสอนใดก็ได้ทั้ง 2 วิธี กับนักศึกษาทุกระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.2 จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่าวิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักและวิธีสอนแบบใช้การกำกับตนเอง ส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงควรคำนึงถึงลักษณะวิชาและผู้เรียน จำเป็นต้องสนับสนุนส่งเสริม ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนในภาคทฤษฎีไปฝึกภาคปฏิบัติกับผู้ป่วยในสถานการณ์จริงไปใช้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาอย่างถ่องแท้

2.3 จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันคือนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไม่ว่าจะเรียนด้วยวิธีสอนใด ดังนั้นผู้สอนจึงควรคำนึงถึงระดับของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วย โดยผู้สอนควรหาวิธีการที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำเกิดความอยากรู้ อยากเรียน ซึ่งอาจใช้เทคนิคการเสริมแรง การซักถามและกระตุ้นให้ผู้เรียนกำกับตนเองใช้เวลาในการค้นคว้าที่มากขึ้นจะเป็นผลให้ผู้เรียนมีกำลังใจ มีความกระตือรือร้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเพิ่มขึ้น

2.4 ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ควรมีการเตรียมอาจารย์ประจำกลุ่มที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนการสอน และที่สำคัญคืออาจารย์ประจำกลุ่มทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมคู่มืออาจารย์ คู่มือนักศึกษา ผู้ป่วยในสถานการณ์จริง สื่อต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งการเตรียมผู้เรียนด้วย

2.5 ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ปัญหาเป็นหลักนั้น มักจะพบปัญหาว่าอาจารย์ประจำกลุ่มที่ยังขาดประสบการณ์ในการสอน โดยวิธีนี้ค่อนข้างจะวิตกกังวลว่านักศึกษาในกลุ่มของตนจะสามารถค้นหาคำตอบได้ทันกับเวลาที่มีอยู่หรือไม่ ตรงประเด็นหรือไม่ อาจารย์ประจำกลุ่มจึงควรมีการประชุมปรึกษาหารือกัน ทั้งก่อนสอน และภายหลังจากที่สอนเสร็จแล้วทุกครั้ง

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนต่างรูปแบบ กับนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ เช่น เพศ ความถนัดทางภาษา นิสัยการเรียน สถานภาพทางสังคมของผู้ปกครอง เป็นต้นว่าส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่

3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนต่างรูปแบบในวิชาอื่น ๆ ของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3.3 ควรศึกษาและสร้างวิธีสอนวิธีสอนอื่น ๆ โดยศึกษาความแตกต่างของผลการเรียนรู้ด้านกระบวนการคิด เช่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความคิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด.
2. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. (2550). รายงานประจำปี 2550. กรุงเทพฯ: บริษัทไร่ไทยเพลส จำกัด.
3. ไพลิน นุกุลกิจ. (2545). การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุก สาขาพยาบาล ศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ.
4. ทองสุข คำชนะ. (2538). การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก: นวัตกรรมการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. วารสารวิทยาลัยพยาบาลราชบุรี. 7(1).
5. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. (2551). รายงานผลการสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ. เอกสารอัดสำเนา
6. กัญญ์สิริ จันทร์เจริญ. (2537). การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร พยาบาลศาสตร์. (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา
7. Punmongkol, P. (2009). The Regulation of Academic Emotions. Doctoral dissertation. University of Sydney.
8. Pintrich PRDG, E. V. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. Journal of Educational Psychology.;82(1):33-40.
9. เพ็ญศรี แกล้วทะนง. (2540). ผลของแบบฝึกอ่านภาษาอังกฤษต่อความเข้าใจในการอ่าน ของนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
10. สถาบันพระบรมราชชนก. (2546). คู่มือการประเมินคุณภาพ ภายในวิทยาลัยสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. กรุงเทพฯ: ส่วนพัฒนาการศึกษา
11. สุระพรรณ พนมฤทธิ์ และคณะ. (2553). การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักและการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณ และการรับรู้ทัศนคติของนักศึกษาพยาบาล. (รายงานผลการวิจัย). พะเยา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
12. Woolfolk, A. E. (1995). Educational Psychology. 6th Edition, USA: Allyn and Bacon.

13. ศุภรัตน์ แจ่มแจ้งและคณะ. (2545). ผลการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาพยาบาล. (รายงานผลการวิจัย). ราชบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี.
14. เพ็ญภา แดงตอมยู่. (2539) ผลของการสอนที่ เน้น การคิด อย่างมี วิจารณญาณ ต่อความสามารถในการใช้ กระบวนการพยาบาลของนักศึกษา พยาบาล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาล ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
15. วิมลนิจ สิงหะ. (2540) ผลการสอนที่เน้น การคิดอย่างมี วิจารณญาณต่อความ สามารถในการตัดสินใจในการพยาบาล เด็กของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
16. Zimmerman, B. J. & Kitsantas, A. (1997). Developmental phase in self-regulation: Shifting from process goals to outcome goals. Journal of Educational Psychology. 89 (1): 29-36.